

ECO-IN politikos rekomendacijos dėl mokyklų įtraukties

ECO-IN projektas

2019 m. pagal programą „Erasmus+“¹ pradėtas įgyvendinti naujų ekologinių metodų įtraukties algoritmas (ECO-IN), kurio tikslas – sukurti naują vertinimo sistemą ir mokymo veiklą, kad būtų galima kurti įtraukias mokyklas, pradedant nuo „ekologinio“ požiūrio. Siekiant šio tikslo, projekto konsorciumas, kurį sudaro [Perugia universitetas](#), FORMA.Azione, [Lietuvos švietimo profesinė sąjunga](#), [Urbino universitetas](#), MIRADA [LOCAL](#), [Alba apskrities mokyklų inspekcija \(Rumunija\)](#) ir [SOLIDAR fondas](#), atliko išsamius tyrimus dėl mokyklų įtraukimo į pradinį ir vidurinį išsilavinimą Belgijoje, Italijoje, Lietuvoje, Rumunijoje, Ispanijoje.

Remiantis šiose ES valstybėse narėse nustatytais poreikiais ir tolesniais ES lygmens moksliniais tyrimais, pagal projektą pateikiamas novatoriškas ir skaitmenizuotas vertinimo protokolas, pagal kurį vertinama ir stebima sėkminga įtraukties praktika, pateikiamos politikos rekomendacijos dėl įtraukties skatinimo ir mokymas, kad visi švietimo srities suinteresuotieji subjektai (mokytojai, mokyklų vadovai, politikos formuotojai, pedagogai, išorės ekspertai, tėvai, šeimos) būtų parengti aktyviai dalyvauti mokyklų sistemoje laikantis „ekologinio požiūrio“.

Toliau pateikiamos politinės rekomendacijos yra pagrįstos ECO-IN projekto rezultatais ir ataskaitomis, kurias parengė Lietuvos švietimo profesinė sąjunga, MIRADA LOCAL, Alba apskrities mokyklų inspekcija (Rumunija), SOLIDAR fondas, Perugia universitetas ir Urbino universitetas, taip pat šių organizacijų atstovų indėlis į ECO-IN aukšto lygio konferenciją dėl politikos rekomendacijų mokyklų įtraukčiai: EESRK darbuotojų grupė, ETUCE, Europos Komisija (EAC GD), LLLP, OBESSU ir S&D frakcija.

Politinės rekomendacijos

Remiantis ECO-IN projekto rezultatais, šiomis rekomendacijomis siekiama remti įtraukįjį švietimą ES:

- 1) Įrodymais grindžiamas politikos formavimas ir įtraukaus švietimo vertinimas, siekiant pagrįsti įtraukią politiką ir ja vadovautis.**

Švietimo politika būtų daug veiksmingesnė, jei ji būtų grindžiama įrodymais grindžiamais metodais. Tai gali būti grindžiama matavimo priemonėmis, pavyzdžiui, pagal ECO-IN projektą pateiktu algoritmu, kuris leidžia rinkti duomenis, kurie gali būti naudojami priimant sprendimus. Toliau plėtojant tokias priemones, kuriomis galėtų naudotis ir Europos, ir nacionalinės švietimo politikos formuotojai, būtų prisidėta prie svarbių strategijų, pavyzdžiui, Europos švietimo erdvės, įgyvendinimo. Be to, įtraukumo švietimo srityje vertinimas yra įmanomas ir turėtų būti skatinamas ES. Ne tik remiant tokius projektus

¹ [ECO-IN projekto interneto svetainė](#)

kaip ECO-IN, bet ir skleidžiant tokių projektų rezultatus, kad jie pasiektų vietą (mokyklos, mokytojai, švietimo profesinės sąjungos, mokyklų vadovai, švietimo darbdaviai ir kt.).

2) Sukurti bendrą specialiųjų poreikių apibrėžimą.

Tai, kad nėra bendros specialiųjų poreikių apibrėžties, yra esminė problema įgyvendinant su įtraukiuoju švietimu susijusią politiką. Ši bendra apibrėžtis turėtų būti pakankamai plati ir pagrįsta tarpsektoriniu nelygybės ir poreikių supratimu.

3) Skatinti mokytojų, tėvų, kitų mokinių ir mokyklos bendruomenės teigiamą supratimą ir supratimą apie SMP turinčius moksleivius ir skirtingos socialinės, ekonominės, kalbinės ir kultūrinės kilmės moksleivius, taip pat ES lygmeniu;

Aspektas, turintis įtakos sėkmingam įtraukiojo švietimo priėmimui, susijęs su mokytojų, tėvų, kitų mokinių ir mokyklos bendruomenės mokinių, turinčių SMP, suvokimu ir supratimu. Tai reiškia, kad darbas siekiant pakeisti kultūrą ir požiūrį yra būtinas žingsnis siekiant pagerinti įtraukų švietimą bet kurioje scholastinėje aplinkoje, taip pat sustiprinti ilgalaikį jo poveikį bendruomenės lygmeniu.

4) Skatinti ekologinį mokymą ir profesinį tobulėjimą:

ES turėtų labiau remti valstybes nares joms rengiant išsamų mokytojų ir kito pagalbinio personalo mokymą ir profesinio tobulėjimo programas, kuriose daugiausia dėmesio skiriama integraciniam švietimui.

5) Parengti ES gaires dėl įtraukios mokymo programos

ES turėtų parengti valstybėms narėms skirtas gaires, kuriomis būtų remiamas įtraukų mokymo programų, atspindinčių besimokančiųjų įvairovę, kūrimas, puoselėjamas priklausymo ir pagarbos visiems jausmas ir siūlomas sistemingas požiūris į įtraukų švietimą.

6) Pripažinti ir skatinti kiekvieno specialisto indėlį skatinant įtraukų švietimą

ES lygmeniu yra studentams, šeimoms, tėvams ir mokyklų vadovams atstovaujančių organizacijų, kurios pasisako už geresnį tokių išorės subjektų dalyvavimą formuojant ir įgyvendinant politiką. Pilietinės visuomenės platformos, pavyzdžiui, Mokymosi visą gyvenimą platforma, prisideda prie ekologinių metodų kūrimo ir institucinių suinteresuotųjų subjektų pripažinimo. Tačiau labai dažnai politikos formavimo procese taikomas siauresnis požiūris, neatsižvelgiant į ekologinį požiūrį ir

įvairių profesijų, kurios dirba sinergiškai, kad būtų užtikrintas įtraukus švietimas, pripažinimą. Tarp jų išryškėja tai, kad trūksta specialistų, teikiančių orientavimo paslaugas mokyklose, vaidmens apibrėžimo ir pripažinimo.

7) Įtraukti neoficialų ir neoficialų suinteresuotuosius subjektus

Kurdami įtraukaus švietimo politiką, ES lygmens politikos formuotojai turėtų atsižvelgti į PVO ir savanoriškos veiklos pradėjimus bei kitų rūšių pagalbinus švietimo darbuotojus, kad praturtintų mokytojų, tėvų, mokyklų vadovų ir besimokančiųjų konsultavimąsi.

Siekiant skatinti įtraukų švietimą nacionaliniu lygmeniu, projekte rekomenduojamos šios politikos priemonės:

1. Sukurti lankstesnę ir įtraukesnę mokymo programą

Dabartinė įvairių valstybių narių mokyklų mokymo programa paprastai yra pernelyg didelė mokytojų našta, kita vertus, pernelyg griežta, kad ją būtų galima pritaikyti prie skirtingų poreikių turinčių mokinių. Dėl šios priežasties, siekiant patenkinti tokius poreikius, patartina kiekvienoje **mokymo** programoje numatyti įvairią praktiką. Reikėtų atitinkamai numatyti laiką specialiam mokymui ir tam remti skirtą finansavimą, taip pat specialią kvalifikuotą darbo jėgą.

2. Skirti pakankamai išteklių švietimui ir įtraukiam švietimui

Įtraukčiai į mokyklas kenkia tai, kad apskritai trūksta lėšų švietimui, visų pirma siekiant, kad švietimas taptų įtraukesnis.² Mažiau išteklių reiškia mažiau investicijų į specializuotą personalą, kuris gali padėti mokytojams įtraukti į savo klases, taip pat padidinti mokytojų darbo krūvį, dažnai paliekant juos vieni. Strategijose ir metodikoje negalima neatsižvelgti į finansavimo klausimą rengiant bet kokias įtraukaus švietimo skatinimo ir įgyvendinimo nuostatas, rekomendacijas, praktiką ir t. t. Šie skirti ištekliai turi būti vieši ir tvarūs, taip pat tiksliniai ir papildyti jų veiksmingumo stebėsenos mechanizmu.

3. Dizainas Mokytojų mokymas ir profesinis tobulėjimas

² „Xhomaqi, Brikena (vyriausiasis leidimas). (2022 m.)“<https://illplatform.eu/ill/wp-content/uploads/2023/01/Position-Paper-2022-FINAL-1.pdf> Investicijos į švietimą ir mokymą: Viešoji gėrybė visiems“, 2022 m. gruodžio mėn. Andrei Frank, Politika, Erika María Rodríguez Somlyay, Jessica Fiorelli, Alex O’Cuinn (red.). Mokymosi visą gyvenimą platforma

Daugelyje ES valstybių narių veikianti struktūra nesuteikia galimybės mokytojams skirti pakankamai laiko ar pripažinti, kad jie gali užsiimti šia veikla. Mokymai, kuriuose jie yra priversti dalyvauti, jiems nepadedą, dokumentai, kuriuos jie turi atlikti, tampa didele našta, klasių dydis yra ypač didelis daugelyje šalių, atlyginimas yra mažas. Apskritai labai sunku motyvuoti mokytojus ir suteikti jiems pakankamai erdvės dalyvauti veikloje, kuria būtų prisidedama prie įtraukesnės aplinkos. Reikia struktūrinių pokyčių, nes pasikliauti kelių mokytojų gera valia yra netvaru, be to, labai nesąžininga. Svarbu tai, kad šie mokymai turėtų būti pritaikyti prie mokytojų poreikių ir teikiami ne tik mokytojams, bet ir visiems švietimo darbuotojams, įskaitant mokyklų vadovus ir pagalbinius darbuotojus.

4. Nacionaliniu lygmeniu reikalingos tinkamos vertinimo ir stebėsenos sistemos.

Nacionaliniuose testuose vis dar pernelyg daug dėmesio skiriama rezultatams, pasiekimams, egzaminams ir kvalifikacijoms, o ne visų mokymosi skatinimui. Švietimo įstaigų lygmeniu labai svarbu stebėti pažangą, padarytą įgyvendinant įtraukų švietimą, atsižvelgiant į esamas regionines ir (arba) nacionalines sistemas. Studentų mokymosi proceso lygmeniu svarbu turėti vertinimo sistemas, kurios padėtų išvengti nelygybės dauginimosi ir skatintų mokymąsi visiems, taip pat atsižvelgti į novatoriškus pedagoginius metodus. Tuo pat metu priemonės, skirtos mokyklų įtraukčiai didinti, turi būti gerai apibrėžtos, kad mokyklos ir susiję suinteresuotieji subjektai galėtų atlikti vertinimus ir imtis būtinų priemonių, kad tinkamai reaguotų į savo poreikius ir būtų grindžiami išreikštais principais.

[ES finansavimo logotipas] Europos Komisijos parama šio leidinio rengimui nėra turinio patvirtinimas, kuris atspindi tik autorių nuomonę, ir Komisija negali būti laikoma atsakinga už bet kokį jame pateiktos informacijos panaudojimą.

ECO-IN projektą, įskaitant politikos dokumentų rinkinį, inicijavo ir įgyvendino šios organizacijos. Jos yra pirmosios šį dokumentą pasirašiusios šalys ir kviečia visus suinteresuotuosius įtraukios švietimo politikos suinteresuotuosius subjektus prisijungti prie šio įsipareigojimo toliau propaguoti įrodymais pagrįstas politines rekomendacijas ir priemones, susijusias su projektu. Jei norite, kad jūsų organizacija prisijungtų prie šių pastangų ir gautumėte daugiau informacijos, kreipkitės į [įrašyti organizaciją partnerę].

[logos projekto partneriai]